

Schematisch overzicht van de ontwikkelingen in de (ortho)pedagogiek in de afgelopen decennia

	Kenmerken	Type onderwijs	Type interventies
Medisch model Grewel, Zuidhoff, De Groot, Van de Doef e.a.	Denken vanuit afwijkingen, stoornissen en achterstanden. Defect-denken: Veel aandacht voor multidisciplinaire diagnostiek Vroegtijdige onderkenning	Programmagericht onderwijs Programmatuur Stoornis, afwijking of achterstand is het uitgangspunt voor orthopedagogisch handelen Veel aandacht voor materialen	Hulp volgt direct op de diagnostiek Hulp: "normaliseren" Remediering Trainen van afwijkende modaliteiten
Maatschappelijk/cultuur model Van Calcar, Gerstel e.a.	Sterke binding met maatschappij opvatting en politiek Financieel/economische ongelijkheid is oorzaak van achterblijven zwaar accent op structuur van de samenleving	Speciaal onderwijs is het gevolg van maatschappelijke ongelijkheid Veel aandacht voor maatschappijverandering Veel aandacht voor ouderbegeleiding	Veel aandacht voor Inhalen van taalachterstanden (Opstap, ontwikkelen taalbeleid) (Taal) compensatie-programma's OVG-beleid
Orthopedagogisch perspectief Wilmink, Kok e.a.	Orthopedagogiek wordt discipline Doorbreken van het defect-denken Van "diagnostische typen" naar "vraagstellingstypen" Hulpvragen van kind staan centraal	Accent op orthopedagogisch handelen Meer aandacht voor groepsplanning en subgroepplanning	Handelingsplanning op basis van hulpbehoeften

<p>Ecologisch denken Antropologische basis</p> <p>Bronfenbrenner, Ceci, Van Oers, Jansen-Vos, Stevens, Laevers,</p>	<p>Meer aandacht voor de invloed van context</p> <p>Acceptatie van het zo-zijn van kinderen</p> <p>Aandacht voor emancipatorisch aspect</p> <p>Ieder kind zijn eigen norm</p> <p>Basis is antropologische visie</p> <p>Transactioneel denken</p> <p>Proximaal proces kind-omgeving</p>	<p>Ontwikkelingsgericht onderwijs</p> <p>Betekenisverlening en motivatie staan centraal</p> <p>Uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatie • Competentie • Autonomie <p>Ieder kind heeft eigen unieke ontwikkeling</p>	<p>Remediering plaatsen in het kader van ontwikkelingsbevordering binnen de eigen mogelijkheden</p> <p>Inclusieve handelingsplanning als uitgangspunt</p>
<p>Positieve psychologie Feuerstein, Klein, Haywood, Tzurriel e.a.</p>	<p>Visie: Structurele cognitieve modificatie</p> <p>Nadruk op een kwalitatief hoge interactiestijl/mediatie</p> <p>Geloof in verandering, mensen hebben geen plafond</p> <p>Cognitieve functies als basis van het denken</p> <p>Leerpotentieel onderzoek</p> <p>Zelfreflectie</p> <p>Schijf van 5/vliegwiel</p>	<p>Ontwikkelingsgericht onderwijs</p> <p>Groei van het kind meten ahv zijn eigen vorige prestatie</p> <p>De mediatiecriteria</p> <p>Piramide van de cognitieve functies</p> <p>Spel als ontwikkelmiddel</p> <p>Observeren, analyseren en hypothesen stellen als basis van verandering</p> <p>Leerling en leerkracht zijn samen verantwoordelijk voor het leren en het gedrag</p>	<p>Instrumenteel Verrijkingsprogramma</p> <p>Bright Start</p> <p>MISC</p> <p>Cognet/CEA</p> <p>Learning Potential Assessment Device (L.P.A.D.)</p> <p>Dynamic Assessment</p> <p>Kind in zijn context (schijf van 5)</p> <p>Handelingsgericht werken</p> <p>Kind is probleemeigenaar</p>

Bron: Een bewerking van: Klompe, J. (2005). OWE orthopedagogiek. Utrecht: SvO. J. Tinus.

Belangrijke wetenschappers (pedagogen en psychologen)

die veel invloed hebben/hadden op het Nederlands (speciaal) onderwijs

A. Maslow	Behoeftehiërarchie: <ul style="list-style-type: none"> • Voedsel, kleding en onderdak • Veiligheid • Liefde, genegenheid en hartelijkheid • Waardering van anderen • Zelfontplooiing
B. Skinner	Reinforcement: <ul style="list-style-type: none"> • Straffen • Belonen
L. Vygotsky	Leren als cultuur overdracht: <ul style="list-style-type: none"> • Sociaalconstructivisme • Zone van de naaste ontwikkeling • Taal
R. Feuerstein	Structurele cognitieve ontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> • Mediatiecriteria • Deficiënte cognitieve functies • Cognitieve kaart • Learning Potential Assessment Device • Modifierende omgeving
J. Piaget	<ul style="list-style-type: none"> • Assimilatie → je aan de omgeving aanpassen • Accommodatie → omgeving aanpassen
P. Galperin	Trapsgewijs leren: <ul style="list-style-type: none"> • Oriënteren • Uitvoeren <ul style="list-style-type: none"> ○ Materieel ○ Verbaal ○ Innerlijk spreken • Controle
C. van Parreren	Ontwikkelingsgericht onderwijs: <ul style="list-style-type: none"> • Motivering van de leertaak • Dialogisch onderwijs • Diagnostisch onderwijs • Deelstappen in het onderwijs • Handelen op verschillende niveaus • Instructie tempo en kanalen • Gedrag gecentreerde instructie en correctie • Reflectie op eigen handelen • Gevarieerde oefeningen • Stimulering van initiatief en creativiteit • Begeleiding van de leermotivatie • Het pedagogisch klimaat
J. Kok	Orthopedagogische vraagstelling: <ul style="list-style-type: none"> • De aspecten van de persoonsontwikkeling. <ul style="list-style-type: none"> ○ het affectieve aspect ○ het conatieve aspect ○ het cognitieve aspect

U. Bronfenbrenner	Factoren die opvoeding beïnvloeden: <ul style="list-style-type: none"> • Religieuze achtergrond • Culturele oriëntatie • Sociale omgeving • Sociale status • Maatschappelijke positie • Welbevinden van het gezin
J. van der Ploeg	Meervoudig risicomodel: <ul style="list-style-type: none"> • Sociale steun • Traumatische ervaringen/gebeurtenissen <ul style="list-style-type: none"> ◦ School / Gezin / Vrije tijd / Persoonlijkheid / Gedrag
L. Stevens	<ul style="list-style-type: none"> • Relatie • Competentie • Autonomie
F. Laevers	Basisbehoeften: <ul style="list-style-type: none"> • Lichamelijke behoeften. • Behoefte aan affectie, warmte en tederheid. • Behoefte aan veiligheid, duidelijkheid en continuïteit. • Behoefte aan erkenning. • Behoefte om zichzelf als kundig te ervaren. • Behoefte om moreel in orde te zijn. Welbevinden
E. Erikson	Fasen van psychosociale ontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> • fundamenteel vertrouwen versus fundamenteel wantrouwen • autonomie versus twijfel en schaamte. • initiatief versus schuld • vlijt versus minderwaardigheid • identiteit versus rolverwarring • intimiteit versus isolatie • generativiteit versus stagnatie • integriteit versus wanhoop
A. Dösen	Stadia van Sociaal- emotionele ontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> • Adaptiefase • Socialisatiefase • Individualisatiefase • Identificatiefase • Realisatiefase
S. Greenspan	Stappen in de persoonlijkheidsontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> • Innerlijke rust verkrijgen • Omgaan met anderen • Gerichte wederzijdse communicatie • Emotie als idee • Emoties koppelen aan denkpatronen • Onbegrensde verbeelding en macht • De wetten van de speelplaats • Het zelfgevoel

Dit is een opsomming en de kerngedachten van deze wetenschappers, de verdere informatie zult u in de literatuur moeten naslaan.